

Velik obisk na ljubljanskem velesejmu

V nedeljo je bilo nad 20.000 obiskovalcev

Ljubljana, 7. oktobra. Ljubljanski velesejem ima vsak dan veliko število obiskovalcev. Pa ne pridejo ljudje samo, da si ogledajo nad vse zanimivo razstavo, ampak so bile v teku dveh, treh dni sklenjene že številne kupčije. Posebno veliko ljudi je bilo v nedeljo. Vse polno je vsak dan obiskovalcev, ki prihajajo iz vseh delov Italije, včeraj pa so prišli tudi prvi kupci iz Hrvaške. Kupci se posebno zanimajo za razne stroje za obdelovanje lesa, hladilnike, tehnične, radijske aparate in druge razstavljene predmete. Veliko pozornost vzbuja okusno opremljen paviljon »Mc«, kjer je razstavljen svoje izdelke Zavod za narodno tekstilno blago. Razstava je prav poučna in kaže, kaj vse zmore italijanska tekstilna industrija. Veliko je zanimanje dalje tudi za tujsko-prometno razstavo, ki je prirejena v okus-

Razstavi gob na trgu in na velesejmu

Meščani in podeželani se na njih uče spoznavati kakovosti tudi takšnih gob, ki so se jih doslej vsi izogibali

Ljubljana, 7. septembra. Propaganda za gobe je ljubljansko prebivalstvo zagrabil kar z dveh strani, saj je pred semeniščem že tri tedne razstava gob, ki jo je osnovala mestni tržni urad; drugo veliko razstavo gob imamo pa na velesejmu. Hvale vredno pa delajo veliko propagando za nabiranje in uživanje gob tudi naši dnevniki, da ljubljanska propaganda z njihovim koristnim posredovanjem deluje po vsej deželi. Čeprav napram gobam nezaupljivi in plašni ljudje zmagujejo z glavami, češ, da kar dva Bega begata ljudi z gobami, kakršnih doslej niko ni poznal, vendar je pa pred omarico na semenišču dopolnne in tudi popoldne dosti ljudi, ki z zanimanjem gledajo raznovrstne gobe ter se užitne gobe uče ločiti od škodljivih. Majši Beg ordinira pred razstavo za stolnico vse dopolne ter razlaga razne značilnosti gob, a ljudje prihajajo s polnimi skrinjicami gob in s polnimi koši vprašanji, kje naj bi take gobe dobili, ali so vse nabrane gobe užitne ali ne, če jih lahko suše in vlagajo, predvsem pa seveda, kako naj bi najpreprostejše gobe brez masti spremenili v najtežjejšo poslastico. Skrinjeljev in vprašanji je vsak dan več, vsak dan je pa na našem trgu tudi več gob na prodaj po prav nizkih cenah, ki so navadno precej nižje kot maksimalne. Tudi nabiralke same sodelujejo pri razstavi ter vsak dan prinašajo na ogled nove vrste gob, ki jih naše ljudstvo bolje pozna kot meščani. Tudi strokovnjaki za gobe se čudijo znanju podeželskega prebivalstva ter s posebnim veseljem zapisujejo doslej neznanja imena raznih vrst gob, da bo tako tudi naša znanost imela korist pri tej propagandi. — Samo ogledovanje gob seveda ne zadostuje, ker so si večkrat gobe med seboj zelo podobne in zato površno poučen človek lahko užito gobo zamenja s škodljivo. Zato naj si ljudje natanko prečitajo tudi besedilo pod vsako gobo, ki jih opozarja na vse značilnosti. Opozoriti pa moramo tudi, naj ljudje po enkratnem ogledu in prečitavanju besedila še ne mislijo, da že vse gobe poznajo, saj se jim preveč stvari lahko zmede in ta zmeda škoduje zdravju. Najprej naj si zapomnijo samo eno ali dve doslej neznanji vrsti in ko se bodo preprečili, da so nabirali pravo gobo, naj priložno šele spoznavati nove užitne vrste. Kadar doimite, pa prinesite gobe pokazati g. Begu k razstavi na semenišču ali pa v mestni tržni urad v Mahrovi hiši. Posebno pa opominjamo prodajalke gob, naj na trg ne prinašajo starih gob, posebno pa ne preležanih gob,

Orgelski koncert v stolnici

Ljubljana, 7. oktobra. V petek zvečer je koncertiral na stolniških orglah slavni italijanski orgelski virtuoz Matthew Ullisse iz Torina. Zanimiv koncert je privabil v stolnico lepo število občinstva, ki ima redkokdaj priliko slišati tako odličnega virtuoz. Koncert je imel lep umetniški uspeh. Spored je bil smiselno sestavljen, pa tudi umetniško izvajen. Matthew je postavil na spored poleg svoje lastne skladbe (Toskani) še tri italijanske skladatelje (Az-zolino della Ciaia, Vivaldi, Bossi), dva Nemca (Bach, Schumann), enega Ruso (Musorgski) in našega Premrla. V izvajanju se je pokazal Matthew tehnično dovršenega mojstra, ki ima poseben čut za barvit orgelski ton. Posebej v nekatere skladbe je vnesel skoraj že orkestralni zvok; te vrste skladbe bi v koncertni dvorani še bolj uživali kot v cerkvi, kjer vlada čisto drugo nastrojenje. Stolniške orgle smo znova spoznali kot izvrsten instrument, na katerem se da izborno koncertirati. Imajo celo vrsto izrazitih registrov, le žal, da so jezičniki deloma razglašeni oziroma neenakomerno intonirani, kar je bilo opaziti zlasti pri solističnih mestih. Toda te manjkosti splošnega izvrstnega vtisa, ki ga je koncert napravil, niso motile. M. T.

Predavanje o zdravljenju malih živali

V soboto, 4. t. m. je zvečer predaval številnim malim gospodarjem in gospodinjam dr. Janko Koren, kako ravnati z zdravo živaljo, da nam ne boleva, in kaj storimo z bolno, da jo ozdravimo. Predavanje je začel predsednik društva »Mali gospodarji«, ki tako poučna predavanja za rejce malih živali prireja, g. Grabnar Drago, ki je opozoril, da daje društvo vsako informacijo in pouk tudi v svoji pisarni. Predavatelj je nato obdelal najprej boleznijo koz, nato pa boleznijo kuncev s pripombo, da bo v prihodnjem predavanju obdelal zdravljenje perjadi. Predavatelj je kot odlični in priznan vsežek podrobno opisal posamezno bolezen in našteval, kako jo preprečujemo ali zdravimo. Znanje, kako ravnati z bolno živaljo, je zlasti važno za številne rejce kuncev, ki so komaj začeli z rejco in imajo številne nepravilnosti, kajti kunc je najbolj podvržen številnim boleznim. Lepo obiskano predavanje je bilo zelo poučno in so se lahko poslušalci mnogo naučili.

POZOR! Kupim rabljen pisalni stroj. Ponudbe na upravo »Slovenskega doma« pod »Nizek« 321.

CORA
TORINO • 1835
CORA - CORA
l'aperitivo di gusto moderno.
Si prende con seiz.
aperitivo modernega okusa.
Piše se s sodavico.

Liquore LIKER

STREGA

TONICO JE KREPCILEN IN DIGESTIVO VAM URAYNA PREBAVO

Casa di Ortopedia „Ral“ — Ortopedična tvrdka „Ral“ di G. Carrano
Via S. Marta, 25 — MILANO — Telefono 84.345

ERNIA senza KILA brez operazione operacije

Nuovo otturatore speciale Contiene in modo meraviglioso qualsiasi forma di ERNIA, anche voluminosa, riducendola ed immobilizzandola in breve tempo. L'ortopedico autorizzato a norma di legge riceve a:

Gorizia	— Albergo Tre Corone	— Giovedì 9 Ottobre
Idria	— Albergo Didic	— Venerdì 10 Ottobre
Postumia	— Albergo Leone	— Sabato 11 Ottobre
Finme	— Albergo Reale	— Domenica e Lunedì 12 e 13 Ottobre
Trieste	— Albergo Posta - Piazza Oberden	— Martedì e Mercoledì 14 e 15 Ottobre

O pogozdovanju kraške zemlje

Cerknica, 6. oktobra. Nekoč so bili lepi gozdovi edini vir dohodkov našega kmeta. Lep in užitka poln pogled se je nudil gledalcu notranjskih, posebno javornjskih gozdov. Prišla pa so, takole pred 20 leti, tista žalostna leta, ko so žage in sekire svojo neusmiljeno in monotono pesem pele dan za dnem, mesec za mesecem. Padale so debele smreke, vitke in visoke jelke. Za njimi pa je ostajala pusta praznota. Les je imel tedaj visoko ceno, tako doma kakor v zamejstvu. Cele kolone furmanov so bile stalno na cesti, ker so vozili les na Rakek, odkoder je bil potem razposlan na vse strani. Furmanske hiše so bile vsega polne, niso poznali hudega in slabega. Marsikdo si je takrat rešil streho nad glavo ali pa si postavil lepo domačijo. V gozdu pa so medtem nastajale vedno večje rane, ki jih deset in desetletja ne bodo zacelila. Tem »debelim« pa so sledila »suha« leta. Prišel je čas zapore. Naš les je ostajal doma, brez cene, brez kupca. Naše, nekoč tako žive, ceste so postale puste in brez prometa. Tu pa tam je kakšen tovorni avto od ust ali iz rok ubogemu in potrebnemu furmanu odžrl furo. Po furmanskih hišah še močnika ni bilo, furman na cesti pa je bil — bela vrana. Šele sedaj so se odprle nekaterim oči in so si dejali: Tako z našim gozdom ne more iti več! Samo iz zemlje, v zemljo pa nič, temu mora enkrat biti kraj! Zato so pred 9 leti začeli s posajanjem gozda na mnogih, navadno bolj slabih, peščenih tleh. Prvo leto so zasadili več tisoč smrekovih, pa tudi nekaj jelkovih, borovih ter nekaj krastovih sadik, ki pa so sedaj že precej visoke. Prvi nasadi so nad šerkovim gozdičkom in pod cerkniškim rezervoarjem.

Naslednja leta so posadili terene nad Cerknico na Slivnici, »Ranca rebarju«, v Gaberju. Pod zatrepom ter po sredini gmajne med Cerknico in Mertuljakom. Vsi ti nasadi so bili ograjeni prav skrbno z žično ograjo in vsako leto temeljito popravljeni. Tudi so bili nasadi opremljeni z napisnimi tablam, ki pa so bili stalna tarča brezglavih pastirjev. Lansko leto je bila povzročena precejšnja škoda po objektih in je bilo uničenih več tisoč dreves. Prejšnja leta so sadili vedno spomladi, le lansko leto in letos jih sade v jeseni. Vsako leto je bilo zaposlenih večje število delavcev, letos pa jih je malo manj, ker so zaposleni pri delih na jezeru za Dolenjo vasjo. Ker pa se je že dogodilo, najkasneje letos spomladi, da je zlobna roka požgala po nasadih, jih morajo vsako leto nanovo posajati. Stroške za sadik in za delo je prej plačala država, kole za ograditev in graditev samo pa so oskrbovali gmajnski upravičenci. Kot rečeno, prav te dni sadijo več tisoč mladik na Slivnici. Pa tudi privatniki so dobili po nekaj sto mladik, ki jih bodo posadili, da bo vsaj čez desetletja popravljena in zaraščena premnoga praznota, ki je nastala po naših gozdovih in ki daje tako mučen in težak vtis. Ob tej priliki naj omenimo še grdo navado nekaterih ljudi, ki so zgubili vsak čut za razlikovanje med svojim in tujim. Po gozdovih kra-dejo kar na pretek. Če danes posekaš smreko in jo takoj ne odpelješ domov, ne veš, če jo boš jutri še dobil. Čas, v katerem živimo, je resen in bi bilo spoštovanje tuje lastnine močno umestno!

Obiskovalcem velesejma!

V trafiki v Velesejski restavraciji (prej Dolničar) lahko dobite in naročite knjige »Slovenčeve knjižnice«, kakor tudi lahko dobite vse druge naše časopise: »Slovenec«, »Slovenski dom« in »Domoljub«.

Koledar

Danes, torek, 7. oktobra: Kraljica Rozana
Sreda, 8. oktobra: Brigita, vdova.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnar: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.
Sladkor in mlo za oktober bodo trgovci dobili od torka 7. t. m. dalje pri onih grosistih, kjer so sladkor in maslo dobili v mesecu septembru. Trgovcem se pa za to blago ni več treba javljati v mestnem preskrbovalnem uradu zaradi posebnih nakazil, ker bodo dobili blago pri svojih grosistih brez nakazil. Grosiste je namreč mestni preskrbovalni urad že obvestil, koliko blaga morajo izročiti posameznim trgovcem. Tudi maslo bodo razdeljene na ta način in bo dan objavljen poznejše. Spored koncerta ljubljanskega kvarteta, ki bo v petek, dne 10. t. m., ob pol 8 zvečer v veliki Filharmonični dvorani, je naslednji: V prvem delu koncerta bo zabilgal godalni kvartet: Pfeifer Leon, Dermelj Albert, Šušteršič Vinko in Šedlbauer Cenek najprej Škerjančev kvartet v dveh stavkih, nato pa Beethovnov kvartet op. 18 v f-duru. V drugem delu je najprej na vrsti Malipierov godalni kvartet, ki je naslovljen Stornelli e Ballate. Sklepna točka koncerta bo Novakov kvartet op. 22 v g-duru, ki je posebno znan pod imenom Moravski kvartet. Ljubljanski kvartet je naše najboljši godalni komorno združenje, ki ima za seboj že veliko koncertov in tudi uspehov. Obisk najtopleje priporočamo. Predprodaja v Knjižarni Glasbene Matice.
Seznami davčnih osnov trgovin s suho robo in kurivom, trgovin s starino, cvečlarič, vrtnarjev in raznih obrtnih podjetij so že razgrnjeni ter bodo razgrnjeni do 17. oktobra, seznami davčnih osnov trgovin z železnino in posodo, trgov. modistin in krznarjev, sanatorijev, trgovin s sanitarnimi in zobotehničnimi predmeti, zdrav. preparati, parfumerij in kozmetik bodo razgrnjeni do 19. oktobra, seznami davčnih osnov lekarn, geodetov, inženirjev in arhitektov pa do 20. oktobra ter opozarjamo zainteresirane, naj si jih ogledajo pri vratarju v pritličju leve hiše magistrata.

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 18.15
Torek, 7. oktobra: »Dva bregova.« Premiera. Red. Premierski. Začetek ob 18.15, konec pred 21. Sreda, 8. oktobra: »Katarina Medvedska.« Red A. Začetek ob 18.15; konec okrog 21. ure. Četrtek, 9. oktobra: »Hamlet.« Red Četrtek. Začetek ob 17.30; konec okrog 21. ure.
Opera — Začetek ob 17.30
Torek, 7. oktobra: zaprto.
Sreda, 8. oktobra: »Aida.« Red Sreda. Začetek ob 17.30; konec okrog 21. ure. Četrtek, 9. oktobra: »Netopir.« Red B. Začetek ob 18.15; konec okrog 21. ure.

Igor Zagrejen

Zavetje v pečevju

Usta je imel stisnjena trdo. Z dletom mu jih ne bi mogel nobeden odpreti. »Po nogah ga udarite! Leva ga daje! Boste videli, kar koj bo vse povedale!« je zavreščal Tinček. Tiho, da ga je bilo komaj slišati, je zdaj spregovoril stari Vresk: »Tine, kdaj ti je pa kdo od nas Vreskovih podilim Bogom kaj hudega storil?« »Kaj?« je zavreščal Tinček. »Hudega storil? Vaš Tone mi je rekel o Veliki noči v Globokem: »Tinček, danes pa lahko bisago denes stran, ker je Velika noč!« Vsi so me zbadali zaradi grbel. Kaj pa jaz morem za to! Zakaj me niso pustili pri miru! Tudi jaz imam rad dekleta, pa so se vsi pred njimi delali norca iz mene! Vsi! Tudi vaš Tone, tudi vaš Tone!« Zadnje besede je rjul, da je šlo skozi ušesa. Bes mu je kar nanagloma čisto spremenil obraz. Tak je bil kakor peklenski! Slina mu je uhajala iz ust, bil je podoben skveženemu, pohabljenemu

majhnemu hudiču, ki so ga izgnali iz pekla, ker je bil preslab za posel, zdaj pa je le zmagovalno dobil svoj prvi plen. »Kje je Tone! Zini, stari!« je zavpil spaten od togote, ker ni mogel upogniti starega. Vresk pa je molčal. Ko mu je Tinček prišel s svojim obrazom dosti blizu, se je viseči Vresk nenadoma pognal kolikor je mogel daleč naprej in pljunil vanj, da ga je zadel v oko. Kakor blazen je Tinček pograbil porajkelj, ki ga je bil privlekel s seboj gor in z vso silo, kar jo je imel v svojem pohabljenem životu, udaril Vreska po nogah. »Aaa!« je naredil stari Vresk, tako huda je bila bolečina. Peklenski ogenj se mu je vnel v bolni nogi, da ga je še glava zabolala. Potem pa se mu je stemnilo. Glava mu je padla na prsi in na vrvi je omahnil postrani kakor obešenec.

Vojak je prinesel čeber vode in jo z enim sunkom butnil vanj. Počasi je Vresk spet odprl oči. »Aha, potuhni ti si se hotel, ti stara podlasica!« je zasikal Tinček. »Vprašaj ga še enkrat, naj pove, kje ima sina!« je zdaj ukazal Vresk. »Kje imaš sina?« je zavpil Tinček. Stari Vresk pa ga še pogledati ni več hotel. »Faurier, Lebon, oglije!« je zakričal Pjer. Oba Francoza sta se pognala k vratom, naložila v peč kupček dračja, zakurila, počakala, da se je napravila žerjavica, nato pa sta jo odnesla v ponvi nazaj v izbo. Pjer je tačas z nožem razparal Vresku srcajo spredaj in na hrbtu. Kri se je pokazala, tako je to hlastno napravil. »Zdaj boš pa menda že spregovoril!« se je bled od togote zadril Tinček. Faurier in Lebon sta si okrog desne roke na debelo ovila cuni. Zdaj sta zgrabila žareče oglije in čakala na po-velje. »Vidiš, kaj te čaka, stari? Povej, kje imaš sina, pa se ta nikoli več ne bo nobeden od nas pritaknil! Povej! Če ne, boš občutil žerjavico!«

ESPOSITORI ALLA FIERA DI LUBIANA

RAZSTAVLJALCI NA LJUB- LJANSKEM VELESEJMU

BREDA

Costruzioni Meccaniche Capitale So-
ciale L. 200.000.000
Via Bordon, 9

Stabilimenti — Podjetja: Sesto San Giovanni
(Milano) — Brescia — Mestre — Roma — Napoli

Materiale rotabile ferrotranviario — Macchine
elettriche, agricole e industriali — Macchine per
trattamento dei minerali — Compressori stra-
dali — Caldaie — Serbatoi — Carpenterie metal-
liche — Acciai — Getti di acciaio — Pezzi
stampati e forgiati — Costruzioni navali

Železniški vozni material — Električni stroji,
poljedelski in industrijski — Stroji za obdelavo
rudnin — Cestni valjarji — Kotli — Rezervarji
— Kovinasto ogrodje — Jeklo — Jekleni vrtki
Vtisnjeni in kovani deli — Ladijske konstrukcije

LE ARMI DELLA VITTORIA
Esercito - Marina - Aviazione
LE MACCHINE DELLA PACE
OROŽJE Z MAGE
Vojaštvo - Mornarica - Letalstvo
STROJI MIRU

Società Italiana Ernesto Breda — Milano

Gruppo - Skupina

FIAT

Torino

Marelli

MACCHINE ELETTRICHE, POMPE E VENTILATORI

ELEKTRIČNI STROJI, ČRPALKE IN VENTILATORJI

Rappresentante per la Provin-
cia di Lubiana

Zastopnik za Ljubljansko po-
krajino

ELEKTROINDUSTRIJA S. A. D. D. - Gosposvetska cesta 13 - LUBIANA

ERCOLE MARELLI & Co S. A. - Corso Venezia 16 - MILANO

DALMINE-S.A.

CAPITALE: L. 120.000.000 — GLAVNICA

AGENZIA PER LUBIANA:
Zastopstvo za Ljubljano:

I. S. D. A.

I M P I A N T I
SOLLEVAMENTO DI-
STRIBUZIONE ACQUA

TUBI DI ACCIAIO SENZA SALDATU-
RA FINO AL DIAMETRO
di 825 mm. in tutte le esecuzioni e
per tutte le applicazioni.

BREZIVNE JEKLENE CEVI
do premera 825 mm v vseh izgot-
ovitvah in za vse uporabe

LUBIANA - Via G. Verdi 2 - LJUBLIANA

TRIESTE

Via L. Cadorna, 12 A

MILANO

Via Vitruvio 85

BRUNO AGOSTINI

STAND 138/143

TUTTE LE MACCHINE
UTENSILI

VSI STROJI IN PO-
TREBŠČINE ZA DELAVNICE

COMPAGNIA GENERALE DI ELETTRICITA' - MILANO

Macchine - Motori - Trasformatori
Apparecchi elettrodomestici - Appa-
recchi radio - Frigoriferi elettrici

Stroji - Motori - Trasformatori -
Elektrogospodinski aparati - Radio
aparati - Električni hladilniki

Rappresentante per la Provincia di Lubiana - Zastopnik za Ljubljansko pokrajino
Ing. IVAN AHTIK - Livarska ulica 6 - Lubiana

Mostra delle ferrovie Italiane dello Stato Razstava italijanskih državnih železnic

L'Amministrazione delle Ferrovie Italiane dello Stato partecipa alla Fiera di Lubiana con l'invio dei più recenti e moderni tipi di materiale ferroviario costruiti in Italia:
una locomotiva elettrica a corrente continua 8000 volt della potenza di 2100 KW e della velocità massima di km. 120
una locomotiva a vapore aerodinamica sistema FRANCO per treni rapidi. Essa sviluppa una produzione di vapore superiore a quella delle caldaie di tipo normale con un aumento di potenza ed un risparmio medio di calore del 17 %
una carrozza ristorante con servizio di bar per treni turistici organizzati dall'Opera Nazionale Dopolavoro.
una carrozza per trasporto merci con la cassa costruita interamente in alluminio anziché in acciaio.
un carro per la lavorazione della ginestra, che spostandosi nelle località ginestricole, costituisce un punto fondamentale per la risoluzione del problema di valorizzazione della ginestra. Inoltre vengono presentati 2 pannelli illustranti l'uno l'adeguazione dei mezzi di trasporto ferroviari alle sempre crescenti necessità belliche e civili e l'altro l'attività ed i servizi esplicati dalla Milizia Nazionale Ferroviaria nell'attuale momento.
Viene pure presentato il plastico della nuova stazione di Venezia S. Lucia.

Uprava Italijanskih državnih železnic je za svojo udeležbo na Ljubljanskem velesejmu poslala najnovejše in moderne tipe železniškega materiala, zgrajene v Italiji:
električno lokomotivo s stalnim tokom 8000 voltov, 2100 KW moči in največje hitrosti 120 km;
aerodinamično parno lokomotivo sistema FRANCO za brzovlake. Ta lokomotiva proizvaja več pare kot kotli navadnih tipov in tako poveča zmogljivost ter prihrani povprečno 17% na toploti.
jedilni voz z barom za turistične vlake, kakor jih organizira Dopolavoro.
tovorni voz v celoti izdelan iz aluminija namesto jekla
voz za obdelavo košenilice. Ta voz tvori v krajih, kjer se goji ta rastlina temeljno točko pri reševanju problema, kako dati košenilici njeno vrednost. — Poleg tega kažeta dva plakata kako se železniški prevoz prilagaja vedno rastočim potrebam vojske in civilnega prebivalstva in kako se razvija danes delavnost in pomoč narodne železniške milice. Videla se bo tudi plastično upodobljena nova postaja Venezia S. Lucia.

olivetti

Macchine per scrivere da ufficio e portatili. Agenzia per la Provincia di Lubiana: S. C. I. E. Milano - Ufficio di Lubiana: Tyrševa cesta 33 - telefono 23-66 - Fiera di Lubiana - Padiglione D - Posteggi 130-131-132-133

Pisalni stroji za pisarne in potovanja. Agencija za Ljubljansko pokrajino S. C. I. E. - Milano. Pisarna v Ljubljani: Tyrševa cesta 33 - telefon 23-66. Ljubljanski velesejem - Paviljon D, stojnice 130-131-132-133

olivetti

Andrejčkov
Jože:

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

79.

Kakor blisk je oddirjal Aleš skozi gozdič, da bi našel pripraven kraj za zavetje. Toda budnim očem italijanskih strelcev se ni mogel izmakniti. Prižvižgala je krogla in...

80.

...podrla njegovega konja. Aleš je treščil podenj in obležal. Z velikim trdom se je skušal izmotati spod konja. Ko se mu je nazadnje posrečilo, je hotel bežati.

81.

Toda že so bili okoli njega trije italijanski vojaki z nasajenimi noži. Skušal se je braniti s sabljo, toda spotaknil se je v metežu ob lastne ostroge in padel. Bil je ujet.

Blodnje dveh Poljakov, ujetnikov pri Tobruku Kot šakali so se vrgli Rusi na del bivšega poljskega ozemlja

«L'avvenire d'Italia» prinaša izredno zanimivo poročilo o dveh Poljaki, ki sta po zlomu poljske države po dolgih blodnjah prišla na egiptovsko-libijsko mejo, kjer sta bila pred nedavnimi ujeta. V razgovoru s italijanskim častnikom sta pripovedovala med drugim, da sta po zlomu poljske vojske prišla najprej v neko jugovzhodno evropsko državo, kjer so ju na tamkajšnjem poljskem konzulatu pripravili z različnimi grožnjami do tega, da sta se odločila vetopiti v britansko vojsko. Tedaj se je začela prava odisej: tih dveh Poljakov. Prepeljali so ju najprej v Sirijo in nato v Palestino, kjer sta se vojsko izurila, potem pa so jih z ostalimi vred poslali najprej v Aleksandrijo v Egiptu in od tam v Marsa Matruh. Nazadnje sta prišla v Tobruk z oddelkom, ki so ga Angleži poslali na pomoč oblegani trdnjavi. V tobruški utrdbi — pravi dalje to poročilo — so vojaki vseh narodnosti, vseh ras in

jezikov. Tem vojakom nalagajo najtežje in najnevarnejše naloge. Angleži so tam samo na poveljniških mestih. Zdaj vemo, da ima Anglija rajši, če drugi narodi zanjo prelivajo kri. Eden takšnih narodov je tudi narod bivše Poljske, ki jo je Anglija prvo potegnila v vojno.

»Ta dva Poljaka sta se zdaj, ogoljufana in izdana znašla pred Tobrukom, kjer so ju prisilili boriti se za tisto Anglijo, ki je poglajala v razvaline njuno domovino. Na svoji blodnji po svetu, brez domovine in brez lastnega ognjišča, sta se znašla na napačni poti, ko sta se še dalje vojskovala za koristi tistih Angležev, ki so postali zavezniki sovjetov, ki so vedno nasprotovali uresničenju poljskih vzorov, dvajset let poskušali vdreti in bivšo Poljsko in se v sedanjih vojni, ko je bila strta bivša poljska vojska, kot šakali vrgli na del ozemlja poražene države.

Beseda športnega zdravnika Kako trenirati, tekmovali, zmagovati?

Dihanje. Vsaka vrsta sporta zahteva poseben in obenem najboljši način dihanja. Svežega, čistega zraka ne smemo nikjer pogrešati. Ob naporu dobimo sapo, potreba dobrega zraka je vedno večja. Ko začutis v prsih žejo po svežem zraku, dihaj globoko. Prižadevaj, da izdatno izdihuješ. Le na ta način bo ventilacija dobra.

Srce. To, kar na tekmah navadno zmaguje, je srce. Srce opravlja pri sportu največje napore. Srčna mišična vlakna napenjamo čisto do skrajnih možnosti. Zaradi tega je nevarno zastropirati srce z alkoholom in nikotinom. Kadar je človek bolan, če je prehlajen in sploh, če ima vročino, je srce posebno občutljivo in slabotno. V tem primeru takoj prekini s treningom. Počivaj tako dolgo, da boš spet popolnoma zdrav. Najmanj nevarnostim se boš tako izognil.

Živčni sistem je posrednik prijetnega občutka, podjetnosti, veselja nad vidnimi uspehi in zagrizenosti v tekmi. Če pa mora biti posrednik neugodnih poročil o stanju tvojih organov, škoduje to tvojemu duševnemu razpoloženju. Posledica normalnih naporov je normalna utrujenost. Bolestni znaki pa so: nespečnost, razdraženost, nezaupanje nasproti sebi in tovarišem in podobno. Ti znaki niso nič drugega kot opomin: počivaj, postani discipliniran, posvetuj se s trenerjem in zdravnikom. Sportnik, ki se v vsakem stanju zateče k cigaretam, alkoholu ali preobilni jedi, greši prav tako kakor oni,

ki skuša olajšati svoje nerazpoloženje z očitki nasproti tovarišem.

Tekma je velika in huda preizkušnja živčnega sistema. Vsak tekmovalc je v skrbi za izid tekmovanja, razen tega pa vpliva nanj okolica, množica gledalcev in končno tudi čut odgovornosti. Važno je, da je duševno miren in da ima zavest, da se je vestno pripravil. Bodi samozavesten, vendar brez lastnega povzdigovanja. Tovarišstvo tvojih sotekmovalcev in vodje moštva je v tujini tem bolj potrebno in dragoceno. Mnogo simpatij si boš pridobil, če boš sportnik v pravem pomenu besede in če boš discipliniran. Bodi moč na pravem mestu tudi v poklicu. Le tako boš svojih sportnih uspehov resnično vesel, tvoji eventualni porazi pa ne bodo ogražali tvoje življenjske eksistence. Misli na vse to! Prineslo ti bo veselja, miru, samozavesti in zmagovalne volje.

Zmaga. Če imaš srečo in si priporiš prvega, tedaj te slavijo kot junaka. Mladina te gleda z občudovanjem. Navdušeno ti sledi in te jemlje za vzgled v vsakem oziru. Pazi, da jo vodiš k dobremu tudi kot tovariš, kot mož na mestu v svojem poklicu, kot sohravljani in kot človek.

Zahtevajte povsod naš list!

S šoto kurijo generatorje

V Nemčiji že nekaj časa sem uporabljajo šoto kot pogonsko sredstvo za generatorje. Ker se je izkazalo, da se stvar obnese, so v severozahodni Nemčiji začeli na dveh krajih v veliki meri kopati šoto samo v ta namen. Kakor poroča »Agenzia Nazionale« nameravajo v Nemčiji v bližnji bodočnosti začeti z rezanjem šote tudi na nekaterih drugih krajih ter urediti primerne naprave za predelavo. V takšnih napravah šoto razrežejo na drobne kose in jo očistijo, potem pa jo na določenih razdeljevalnih postajah prodajajo.

Kdor hoče šoto uporabljati kot pogonsko sredstvo za generatorje na lesni plin, mora takšne generatorje opremiti še s posebnim ogrevalnikom.

Neugnani Mahatma Gandi

Posebni dopisnik švedskega časopisa »Dagbladet« Alehandar, ki je na obletnico rojstnega dne indijskega voditelja Mahatme Gandija obiskal tega slavnega moža, piše med drugim:

Kljub svoji visoki starosti je Mahatma Gandi še vedno izredno živahen in čil in se z enako vztrajnostjo bori za pravice svojega naroda. P nekaterimi svojimi somišljeniki se je zatekel v neko indijsko mesto in živi v skromni koči.

O sedanjem svetovnem položaju Gandi ni hotel švedskemu častniku dati nobene izjave.

»Fiksne ideje« velikih mož

Preden je šel spat, je vsak večer potresel noge svoje postelje s soljo...

Veliki možje, ki so zaradi svojih izrednih zaslug na tem ali onem polju človeškega dejstva prišli v zgodovino, so imeli pogosto prav tako kakor kakšni drugi, navadni in neslavni ljudje, svoje »fiksne ideje«, ki so si jih vtepli v glavo. Da zgodovina tudi teh njihovih »muhe« ni zamaščala, čeprav so same na sebi za človeštvo dokaj malo pomembne, je zasluga dejstva, da so bili to pač veliki, slavni možje. Za »fiksne ideje« navadnih ljudi zgodovina ni v svojih poglavjih nimajo prostora.

Kaj boste na primer rekli o človeku, ki ima to čudno navado, da vsak večer, preden gre spat, potrese s soljo noge svoje postelje, ker je prepričan, da bo s tem pregnal od sebe vse zle duhove? In tak posebnost med slavnimi možji je bil Vanderbilt. Pa ni bila njegova posebnost samo v tem, da je vselej s soljo potresel noge svoje postelje, preden je šel spat, pač pa je bil Vanderbilt tudi tiste vrste posebnosti, ki ni trpel nobenih nakazljivih knjižic. Bil je izredno bogat mož, vsa vojna nakazila pa je pisal kar na koščke papirja, ki jih je pobral kje v košu.

poudaril pa da je, da se morajo vsi narodi, ki si jih je podvrgla Velika Britanija, lotiti pasivne rezistence v znak protesta nad angleškimi gospodovalci. Slednjič da je izrazil upanje, da se bodo Britanci hočeš nočeš nazadnje le morali umakniti iz Indije.

V USA 3910 smrtnih žrtev avtomobilskih nesreč v I. mescu

V zvezi z vedno večjim razvojem avtomobilizma v kaki državi res ni nič kaj preveč čudnega, če tudi število avtomobilskih nesreč in s tem številu smrtnih žrtev pri takšnih nesrečah vedno bolj narašča. Zavod za javno varnost v Združenih ameriških državah ima zbrane natančne podatke, ki kažejo za vsak mesec posebej, koliko ljudi se je pri vožnjah z avtomobili smrtno ponesrečilo. Tako se iz teh zapiskov vidi, da so številne avtomobilske nesreče v letošnjem avgustu zahtevale nič manj kot 3.910 človeških življenj. Če računamo, da imajo Združene države danes približno 130 milijonov ljudi, so se po tem takem v letošnjem avgustu na vsake 100.000 prebivalcev z avtomobilom smrtno ponesrečili trije. Na prvi mah se to niti ne zdi tako mnogo, toda vedeti je treba, da je število smrtnih žrtev pri avtomobilskih nesrečah v primeri s številom v lanskem avgustu poskočilo za 24 odstotkov. Tako beremo poročilo, ki so ga italijanski listi prinesli iz Cikaga.

BELA ČAROVNICA

pustolovski roman

24

Policisti so ugasnili žaromete in ostali v popolni temi. Komisar je imel sicer svojo žepno svetilko, toda zdelo se mu je bolj umestno, da se je ni poslužil.

Previdno so se bližali glavni cesti. Nihče ni izpregovoril besede. Niti njihovih korakov ni bilo slišati, ker so bila tla pokrita z orumenelim listjem, katerega je dež, ki je pred kratkim padel, popolnoma premočil.

Ko so dospeli do glavnega drevoreda, so se ustavili. Asfalt na tleh je bil črn, toda na obeh straneh se je dvigala še bolj temna senca dreves. Tudi nebo je bilo popolnoma temno.

Forier, ki je tudi bil v njihovi družbi, je pazljivo pogledal okoli sebe in prav kmalu ugledal vklib tem, veliki brest, pri katerem je navadno čakal.

»Tukaj je,« je dejal.

Komisar se je okrenil k svojim ljudem in vprašal:

»Perbat, ali si prinesel s seboj jekleno vrvo?«

»Da, gospod.«

»Pojd na drugo stran. Pritrdi konec vrvi na drevo in se nato vrni semkaj.«

Perbat je takoj izvršil povelje. Komisar pa se je okrenil k Forieru:

»Torej je dogovorjeno. Vi storite na-

tančno kot drugokrat. Ali imate robec?«

»Da, gospod.«

»Dobro. Ob kateri uri pride?«

»Ob pol enajstih. Vedno je bil zelo točen.«

Komisar je pogledal na svojo uro, ki je imela kazalce in številke prevečene s kosorjem. Bilo je komaj deset. Perbat se je kmalu vrnil. Potegnil je jekleno vrvo preko ceste. Komisar mu je dejal:

»Vrvo zaupam tebi. Poišči si tukaj v bližini drevo in nasloni se nanj. Kakor hitro se avtomobil ustavi, potegneš vrvo in jo pritrdiš na drevo. Ko to opraviš, prihitis k meni. Vi, Forier, pojdite kakor po navadi na svoje mesto. Vsi ostali pa se poskrivajte za drevesa in grmovje, tako da vas ne bo osvetlila luč žarometov.«

Vsi so molče izpolnili povelje.

Komisar je našel udoben grm prav nasproti kraju, kjer je bil Forier in kjer bi se moral ustaviti avtomobil. Pogledal je zopet na uro. Bilo je šele deset minut čez deseto. Čakati je bilo treba še dvajset minut.

Minute so le počasi tekale. Komisar je gledal proti levi, da bi videl že od daleč svetlobo žarometov. Toda tema je bila neprodima. Gledal je proti desni, kjer se je nad drevesi videl žar razsvetljenega

mesta. V daljavi se je blestel Eifelov stolp. Zdelo se je, da je ves v plamenu. Toda njegov pogled ni dolgo ostajal tam. Vedno znova se je obračal v drugo smer, odkoder bi morala vsak hip zasijati luč žarometov Croixnoirjevega avtomobila.

Zopet je pogledal na uro. Bilo je točno pol enajstih. Pravkar je začel razmišljati da li mogoče njegova ura ne prehitava, kar se pa do sedaj še nikoli ni zgodilo, ko se je nenadoma v daljavi zaslišalo brnenje avtomobila. Skoraj v istem hipu sta se na daljnem ovinku zablesčala dva žaromet.

Komisarju je skoraj zastala sapa. Pri bližal se je težko pričakovani trenutku. Pogledal je Foriera. Videl je, da se je odkril in da mu je luč žarometov močno osvetljevala obraz. V rokah je držal razgrnjen robec. Pogledal je okrog sebe.

Doret in njegovi ljudje so bili dobro skriti. Ni jih bilo mogoče opaziti, čeprav je luč žarometov bila zelo močna in je prodirala skozi drevje in grmovje.

Znova je pogledal proti avtomobilu. Z začudenjem je opazil, da se je sedaj tudi na njegovi strani zasvetila luč, ki pa je bila nameščena precej višje, kakor jo imajo navadno avtomobili, da osvetljujejo ovinke. Opazil je tudi, da je avto drvel s silno brzino.

V naslednjem hipu se je zgodilo nekaj strašnega.

Avto se je z izredno brzino približal Forieru, svetloba žarometov ga je takorekoč zajela in vpila vase, nato pa je voz z bliskovito naglico švignil mimo presečenih policistov, ki so čakali v zasedi.

Komisar ni mogel videti številke avtomobila, niti ne njegove zunanosti, ker je bila stranska luč obrnjena proti njegovemu skrivališču, tako da mu je popolnoma vzel vid. Ko se je avto oddaljeval, je luč bila od zadaj. Šele ko je bil zelo daleč so ugasnile vse luči in povsod na okoli je zopet zavladala popolna tema.

Tedaj se je komisar stresel, kakor da bi se zbudil iz sna. Zaklical je svojim ljudem in planil na cesto. Z mrzlično naglico je potegnil iz žepa električno svetilko in razsvetlil kraj, kjer je prejel stal Forier. Nudil se mu je grozen prizor: Forier je ležal na tleh negiben in smrtno blede.

»Hitro! Hitro! Privedite semkaj avtomobil!« je zaklical komisar.

Policisti so takoj izpolnili njegovo povelje. Že čez nekaj hipov je avtomobil bil na cesti. Pobrali so ubogega mladeniča, ga položili v avto, ki je z veliko brzino odhitel proti mestu.

Zdravnik rešilne postaje je pregledal ponesrečenca, toda moral je ugotoviti le smrt. Imel je zdrobljeno lobanjo in še več drugih težkih poškodb.

Ko je komisar ogledoval truplo nesrečnega mladeniča, je opazil na njegovem jopiču temen madež. Ko je pogledal podrobneje, je ugotovil, da ni bil madež, ampak drobci, ki se je odluščil od zločinčevega avtomobila. Bil je temnomodre barve. Najbrže se je blatnik, ko je zadel v mladeniča nekoliko zvil in se je pri tem ta drobci odkrušil. Komisar je drobci

skrbno zvil v papir in ga spravil v list-nico.

Naročil je, naj truplo odpeljejo v mrtvašnico, sam pa se je znova vrnil na kraj zločina. Velel je odstraniti jekleno vrvo, ki je žal bila nepotrebna. Nato je pazljivo pregledal cesto. Nobenih krvavih sledov ni bilo opaziti, niti ne kakih sledov koles. Tedaj se je komisar počasi napotil proti mestu in ves čas pazljivo gledal po tleh. Čez nekaj časa je našel to, kar je iskal.

Prejšnji dan so mestni delavci kopali jarek preko ceste, ker so popravljali vodovod. Jarek so sicer znova zasipali, toda le z ilovico, ki je bila raztresena povsod naokoli. Na tem mestu pa so se sledovi avtomobila zelo dobro poznali. Bila sta dva sledova. Z lahkoto je bilo mogoče ugotoviti, da je en sled pustil policijski avtomobil, ko je odpeljal mrtvega Foriera v mesto.

Drugi sled pa je brez dvoma izviral od zločinčevega avtomobila. Komisar je te sledove začel pazorno opazovati. Pročul jih je z vso natančnostjo in je tudi vzel več fotografskih posnetkov. Nato jih je še skrbno izmeril.

Ko je končal svoje delo, je velel policistu, ki je sedel za krmilom, naj vozi čisto počasi proti mestu. On in Doret pa sta stala na vsaki strani avtomobila na stopnici in gledala, če bi mogla najti še kakšno sled za pobežim morilecem.

Dolga časa sta tako opazovala, toda brez vsakega uspeha. Končno so se vsi skupaj vrnili na policijo.